

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**НАУКА, ОСВІТА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУСПІЛЬСТВО:
НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ**

**SCIENCE, EDUCATION, TECHNOLOGY AND SOCIETY:
NEW RESEARCH AND PERSPECTIVES**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**2 липня 2022 р.
July 2, 2022**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**НАУКА, ОСВІТА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА
СУСПІЛЬСТВО: НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ І
ПЕРСПЕКТИВИ**

**SCIENCE, EDUCATION, TECHNOLOGY AND
SOCIETY: NEW RESEARCH AND PERSPECTIVES**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**2 липня 2022 р.
July 2, 2022**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**УДК 33
ББК 65**

Наука, освіта, технології та суспільство: нові дослідження і перспективи: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 2 липня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. 79 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Наука, освіта, технології та суспільство: нові дослідження і перспективи» з:

Боярський ФК НУБІП України

Вінницький національний аграрний університет

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Дніпровський державний медичний університет

Дніпровський національний університет ім. Олеса Гончара

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Житомирський агротехнічний коледж

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Луцький національний технічний університет

Львівська національна академія мистецтв

Львівський національний університет імені Івана Франка

Львівський університет бізнесу і права

Національний авіаційний університет

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Національний університет біоресурсів та природокористування України

Одеський національний медичний університет

Павлівський опорний заклад освіти – ліцей Болградського району Одеської області

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Центр професійно-технічної освіти м. Житомир

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти, технологій та суспільства.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: педагогічних наук; філологічних наук; економічних наук; юридичних наук; психологічних наук; медичних наук; біологічних наук; сільськогосподарських наук; технічних наук; історичних наук; філософських наук; географічних наук; національної безпеки; політичних наук; фізичного виховання та спорту; соціальних комунікацій.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності.

**ЦЕНТР
ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНИХ
НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

© Автори тез, 2022

© Центр фінансово-економічних наукових досліджень, 2022

Офіційний сайт: <http://www.economics.in.ua>

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ SECTION 1. PEDAGOGICAL SCIENCES	8
<i>Галімова В. М., Лаврик Р. В., Демедюк Н. А.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	8
<i>Кадильникова Т. М.</i> МОДУЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ РОБОТО-ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	9
<i>Семенюта І. Л., Вижиховський І. Р.</i> ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ САЙТУ ДЛЯ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ.....	10
<i>Колодяжна В. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ПІСЕНЬ НА ЛОГОРИТМІЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ДЛЯ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕНЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ	12
<i>Штанько В. А., Перепелюк М. М., Хижняк О. В., Яблонська В. Б.</i> СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА».....	13
<i>Толкачова Н. Д.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ	14
СЕКЦІЯ 2. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ SECTION 2. PHILOLOGICAL SCIENCES	15
<i>Головій О.</i> АНТИЧНІ ОБРАЗИ В ПОВІСТІ «ГОБСЕК» ОНОРЕ ДЕ БАЛЬЗАКА	15
<i>Денисюк С. Ф.</i> ЖІНОЧІ ОБРАЗИ В ЛІТЕРАТУРІ КІНЦЯ ХІХ СТ.: ПРОБЛЕМА ВИБОРУ («ЛЯЛЬКОВИЙ ДІМ» Г. ІБСЕНА, «ЖАЛЬ» ЛЕСІ УКРАЇНКИ)	18
СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ SECTION 3. ECONOMIC SCIENCES	20
<i>Бурлаченко Є. О.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОСТРАТЕГІЇ КИТАЮ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	20

<i>Мендела І. Я.</i> ПРОСУВАННЯ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ.....	21
<i>Нікітенко К. В.</i> МЕНЕДЖМЕНТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА: ТЕСТ НА ВІДПОВІДНІСТЬ ПРИНЦИПАМ ГУМАНІСТИЧНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	22
<i>Табенська О. І.</i> ПЕРСПЕКТИВИ КЛАСТЕРНОЇ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ	24
<i>Карачевцева О. А.</i> ПРОБЛЕМА БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ.....	27
СЕКЦІЯ 4. ЮРИДИЧНІ НАУКИ SECTION 4. LEGAL SCIENCES	28
<i>Димитрієва Т. В.</i> ПРИЗНАЧЕННЯ БІЛЬШ М'ЯКОГО ПОКАРАННЯ НІЖ ПЕРЕДБАЧЕНО ЗАКОНОМ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ	28
<i>Пилипенко В.</i> ГЕНОЦИД ЧИ НАЦІОЦИД? ДО ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДІЯНЬ РОСІЇ НА ТЕРИТОРІЯХ СУВЕРЕННОЇ УКРАЇНИ.....	31
<i>Росохата Д. І.</i> ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ДЕРЖАВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ	33
СЕКЦІЯ 5. ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ SECTION 5. PSYCHOLOGICAL SCIENCES.....	35
<i>Заміщак М. І., Чихляєва Н. В.</i> СПЕЦІАЛЬНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ З ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	35
СЕКЦІЯ 6. МЕДИЧНІ НАУКИ SECTION 6. MEDICAL SCIENCES	37
<i>Аряєв М. Л., Усенко Д. В., Капліна Л. Є.</i> АНКЕТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДІАТРІЯ»	37
<i>Бишлей Н. О., Павлова В. В., Стрельцов М. С.</i> РИЗИКИ, ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ СТАНОМ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ, ЩО ЗАЗНАЛА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	38

<i>Аряєв М. Л., Бишлей Н. О., Селімханова Д. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ СВОЄЧАСНОЇ ДІАГНОСТИКИ ОРФАННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У НОВОНАРОДЖЕНИХ.....	40
<i>Бишлей Н. О., Сеньківська Л. І., Селімханова Д. С.</i> ПСИХОСОМАТИЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА НАСЛІДКИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ	41
<i>Капліна Л. Є., Бределева Н. К., Кудрявцева А. В.</i> ЧИННИКИ РИЗИКУ НЕКРОТИЗУЮЧОГО ЕНТЕРОКОЛІТУ У НОВОНАРОДЖЕНИХ ДІТЕЙ	43
<i>Капліна Л. Є., Усенко Д. В., Стрельцов М. С.</i> ПРОЗОРІСТЬ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДІАТРІЯ»	45
<i>Лотиш Н. Г., Кравченко Т. Ю., Папінко Р. М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ «MICROSOFT TEAMS» ЩОДО ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	47
<i>Павлова В. В., Бишлей Н. О., Колесникова О. П.</i> ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ШКОЛЯРІВ	50
<i>Селімханова Д. С., Бишлей Н. О., Волощук Т. В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕБІОТИКА ІНУЛІН-НЕО У ЛІКУВАННІ АЛІМЕНТАРНОГО ОЖИРІННЯ У ДІТЕЙ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ 3-12 РОКІВ	52
<i>Селімханова Д. С., Бишлей Н. О., Волощук Т. В.</i> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ОНЛАЙН-КОНСУЛЬТУВАННЯ СТУДЕНТАМИ 5ГО КУРСУ ПАЦІЄНТІВ ТА\АБО ЇХ ПРЕДСТАВНИКІВ ПЕРЕД ПРОВЕДЕННЯМ ЩЕПЛЕНЬ ВІД COVID-19	53
<i>Шаторна В. Ф., Краснов О. О.</i> ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ВПЛИВ ХЛОРИДУ КАДМІЮ ТА СУКЦИНАТІВ МІДІ І ЦИНКУ НА МОРФОЛОГІЮ НИРОК ЩУРІВ.....	54
СЕКЦІЯ 7. БІОЛОГІЧНІ НАУКИ SECTION 7. BIOLOGICAL SCIENCES.....	56
<i>Павлишак Я. Я.</i> АНАЛІЗ СИСТЕМАТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ФЛОРИ ТУРКІВСЬКОГО РАЙОНУ	56

<i>Колосова І. І., Шаторна В. Ф.</i> ЗМІНИ МОРФОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯЄЧНИКІВ ЩУРІВ ПРИ ВПЛИВІ СОЛЕЙ КАДМІЮ	58
СЕКЦІЯ 8. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ SECTION 8. AGRICULTURAL SCIENCES	59
<i>Дмитрик П. М.</i> ДИНАМІКА ЗРІДЖЕННЯ ГУСТОТИ РОСЛИН ФЕНХЕЛЯ ЗВИЧАЙНОГО ЗА РІЗНИХ УМОВ СІВБИ	59
СЕКЦІЯ 9. ТЕХНІЧНІ НАУКИ SECTION 9. TECHNICAL SCIENCES	61
<i>Кускова В. В., Корнієнко І. М.</i> БІОТЕХНОЛОГІЯ ПЕРЕРОБКИ ОВОЧЕВИХ ВІДХОДІВ У БІОДОБРИВО ТА БІОГАЗ – ДОСВІД УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС	61
СЕКЦІЯ 10. ІСТОРИЧНІ НАУКИ SECTION 10. HISTORICAL SCIENCES	62
<i>Григорук Н. А.</i> ЗАНЕПАД АБСОЛЮТИЗМУ У ФРАНЦІЇ	62
<i>Кучера І. В.</i> ДЕПОРТАЦІЯ ЄВРЕЙСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ У РОКИ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ	64
СЕКЦІЯ 11. ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ SECTION 11. PHILOSOPHICAL SCIENCES	66
<i>Ліщинська О. І.</i> АРТ-КРИТИКА АРХІТЕКТУРИ: ЛЬВІВСЬКИЙ КОНТЕКСТ	66
СЕКЦІЯ 12. ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ SECTION 12. GEOGRAPHICAL SCIENCES	67
<i>Федонюк В. В., Федонюк М. А.</i> ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ПрАТ «СКФ УКРАЇНА» НА СТАН ДОВКІЛЛЯ	67
СЕКЦІЯ 13. НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА SECTION 13. NATIONAL SECURITY	69
<i>Бондаренко О. О., Пантоненко І. Г.</i> КОНФЛІКТ СТРАТЕГІЧНИХ НАРАТИВІВ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВ ЯК СКЛАДОВА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	69

СЕКЦІЯ 14. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ SECTION 14. POLITICAL SCIENCE.....	70
<i>Бортніков В. І., Бортнікова А. В.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ПРОЦЕСУ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ЛЕГІТИМАЦІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.....	70
СЕКЦІЯ 15. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ SECTION 15. PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS	72
<i>Шаверський В. К., Саранча М. П., Зубрицька Л. О.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ	72
<i>Шаверський В. К., Саранча М. П., Гаврилюк В. М.</i> ШВИДКІСНО-СИЛОВА ПІДГОТОВКА ГАНДБОЛІСТІВ	73
<i>Кравченко К. Г.</i> ПРОБЛЕМА ДИСТАНЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ З ПОСЛАБЛЕНИМ ЗДОРОВ'ЯМ.....	74
СЕКЦІЯ 16. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ SECTION 16. SOCIAL COMMUNICATION.....	76
<i>Skorokhod T.</i> METHODS OF SEGMENTING THE TARGET AUDIENCE OF ADVERTISING CAMPAIGNS	76
<i>Мисечко А. О.</i> РОЛЬ АУДІОВІЗУАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У БОРОТБІ З РОСІЙСЬКИМИ ОКУПАНТАМИ	78

4. Федчишин Н. О., Єлагіна Н. І., Пермякова О. Г. Дистанційне навчання іноземної мови майбутніх лікарів: виклики часу. *Медична освіта*. 2020. № 2. С. 32-39.

5. Волосовець А. О., Слонецький Б. І., Зозуля І. С., Боброва В. І., Іващенко О. В., Вербицький І. В., Савченко Д. С. Особливості дистанційного навчання в рамках післядипломної підготовки лікарів з медицини невідкладних станів. *Медична освіта*. 2020. № 3. С. 5-8.

6. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ МОН України 2013. № 466. URL: https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/.

УДК 61:614.252.3

Павлова В. В.

асистент кафедри педіатрії № 1
Одеський національний медичний університет

Бишлей Н. О.

асистент кафедри педіатрії № 1
Одеський національний медичний університет

Колесникова О. П.

заступник керівника з навчально-виховної роботи
Павлівського опорного закладу освіти – ліцею
Болградського району Одеської області

ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ШКОЛЯРІВ

Одним з базових прав людини є право на освіту. Це регламентовано у 26 статті Декларації прав людини, Конституції України та Законі України «Про освіту». Україна продовжує освіту школярів та студентів і під час пандемії COVID-19, і під час військового часу. Карантинні заходи дозволили зробити набутки для дистанційного навчання, що активно застосовувалося з початку військового стану.

Багато дослідників вивчали наслідки негативних змін на емоційний стан школярів. З однієї сторони, депривація призводить до підвищення рівню тривожності, агресії, гіперактивності та появи різних видів залежності(у дітей це може бути залежність від солодкого, та інші залежності) [1]. А підвищений рівень тривожності у школярів буде призводити до продуктивності та працездатності) [2]. З іншого боку, останні психологічні дослідження показують, що діти швидше за дорослих можуть адаптуватися до нових негативних змін, бо мають величезний потенціал життєстійкості, який дозволяє їм вирости та стати повноцінними індивідами всупереч отриманим психологічним травмам. Механізми адаптації залежать від підтримки зі сторони родини, друзів, позитивного настрою, та ефективної стратегії подолання труднощів [3].

Мета даного дослідження – вивчення впливу різних форм навчання на емоційний стан школярів 5-11 класів.

Дослідження проводилось на базі Павлівського опорного закладу освіти – ліцею з дошкільним відділенням, початковою школою та гімназією Павлівської сільської ради Болградського району Одеської області, який знаходиться на території, де не велися активні бойові дії.

Перший етап дослідження проводився до початку карантину – у жовтні 2019 року, другий – під час дистанційного навчання – у травні 2021, і третій – у травня 2022, під час дистанційного навчання у військовий час.

Після підписання інформованої згоди від батьків діти отримали 5 опитувальників . Це були: (опросник Pediatric Quality of Life Inventory™ (PedsQL), суб'єктивна шкала оцінки астениї (MFI-20), Опросник «Сильні сторони та труднощі» – Strengths and Difficulties Questionnaire , шкала Бека (тест на депресію).

Якість життя визначалась за допомогою опитувальника Pediatric Quality of Life Inventory 4,0 Generic Score Scales (Peds QL4,0 scales), який включає в собі 23 пункти , поділені на 4 групи (фізичне здоров'я, емоційний стан, соціальні відносини, шкільне функціонування). При

об'єднанні трьох останніх пунктів можна вирахувати показник «психосоціальне здоров'я». На кожне питання потрібно вибрати відповідь, як часто проблема з'являлася протягом останнього місяця: 0 – ніколи; 1 – майже ніколи; 2 – іноді; 3 – часто; 4 – майже завжди. Отримані результати переводилися у 100-бальну шкалу (0 – 100, 1 – 75, 2 – 50, 3 – 25, 4 – 0), при цьому чим вище показники – тим вище якість життя [4].

Суб'єктивна шкала оцінки астенії Multidimensional Fatigue Inventory (MFI-20) має 20 запитань з 5 варіантами відповіді. Питання поєднуються в шкали: загальна астенія, знижена активність, зниження мотивації, фізична астенія, психічна астенія. Результат за кожною шкалою може змінюватись в інтервалі від 4 до 20 балів. Сума балів більше 12 хоча б по одній шкалі може бути підставою для діагнозу «астенічний синдром» [5].

Оцінка психоемоційних проблем проводилася за допомогою опитувальника «Сильні сторони і труднощі – Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ)». 25 пунктів опитувальника складають 5 шкал, кожна з яких включає 5 пунктів [6]. За допомогою SDQ можна визначити загальну кількість проблем, емоційні проблеми, проблеми з поведінкою, гіперактивність, проблеми з однолітками та просоціальну поведінку.

Наступним опитувальником була шкала Бека (тест на депресію, підлітковий варіант). Шкала містить 21 ствердження, які визначають різні відтінки настрою. Кожній відповіді надаються бали від 0 до 3. Загальна сума має бути між 0 та 63. За допомогою шкали можна визначити легка або середню ступінь депресії, чи тяжку депресію.

Результати. За допомогою опитувальника Pediatric Quality of Life Inventory 4,0 встановлено, що дистанційне навчання під час карантину не змінило показників фізичного здоров'я школярів та їх емоційний стан, але значно знизило соціальні відносини та шкільне функціонування. Але саме військовий час істотно змінив показники емоційного стану в негативну сторону.

Також за даними опитувальника Peds QL4.0 саме військовий стан став причиною значущого зниження якості життя як за величиною загальної оцінки, так і за окремими субшкалами опитувальника, за винятком показника «фізичне здоров'я».

Встановлено, що перехід до дистанційної форми навчання суттєво не вплинув на рівень депресії у школярів, але значно підвищив цей рівень військовий стан.

Суттєві зміни в самопочутті школярів за опросником MFI-20 були визначені під час переходу від звичайної форми навчання до дистанційної – були відмічені підвищені рівні зниженою активності, пониженої мотивації та фізичної астенії. Під час військового часу ці показники не змінилися.

Висновки. Отже, з погляду психоемоційного стану школярів, саме введення військового часу, а не дистанційне навчання підвищує зростання рівня депресії, та зниження якості життя.

Список літератури

1. Orben A, Tomova L, Blakemore SJ. The effects of social deprivation on adolescent development and mental health [published online ahead of print, 2020 Jun 12]. *The Lancet. Child Adolesc Health.* 2020;4(8):634-640. doi:10.1016/S2352-4642(20)30186-3
2. Навчальне навантаження як детермінанта підвищення тривожності у старшокласників / С.В. Гозак, О.Т. Єлізарова, А.М. Парац, Т.В. Стан-кевич, О.О. Філоненко // Молодийвчений. – 2017. – № 9.1 (49.1). – С. 33-38. URL:<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/9.1/9.pdf>
3. Jones Lynne Then they started shooting: Children of the Bosnian war and the adults they become. New York: Bellevue Literary Press, 2013, p.352
4. Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. Якість життя дітей з дефіцитом гормону росту: значення клінічних, психоемоційних та соціо-демографічних факторів/ Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. // Проблеми ендокринної патології. – 2021. – № 3 (Т75). – С. 7–13. <https://doi.org/10.21856/j-PER.2021.3.01>
5. Hedlund, L., Lundvik Gyllensten, A., & Hansson, L. A Psychometric Study of the Multidimensional Fatigue Inventory to Assess Fatigue in Patients with Schizophrenia Spectrum Disorders. *Community Mental Health Journal.* – 2015 – 51(3), 377-382. <https://doi.org/10.1007/s10597-014-9746-3>
6. Goodman R. *J Child Psychol Psychiatry* 1997; 38(5): 581-586. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1997.tb01545.x>.